

Den 16. januar 2002 afgav jeg endelig rapport om min inspektion den 6. juni 2001 af Arresthuset i Haderslev. I rapporten bad jeg arresthuset og Direktoratet for Kriminalforsorgen om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 11. februar 2002 med bilag fra Arresthuset i Haderslev og en udtalelse af 17. april 2002 fra Direktoratet for Kriminalforsorgen.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad punkt 2.1. Bygning og gangarealer

Arresthuset oplyste under inspektionen at der af hensyn til de svage indsatte skulle opsættes yderligere en gitterlåge mellem cellegangen og trappegangen i stueetagen. Jeg anmodede i rapporten arresthuset om at oplyse om denne låge nu var opsat, eller hvornår det forventedes at ske.

Arresthuset har oplyst at gitterlågen blev monteret i arresthuset i august/september 2001. Arresthuset har vedlagt et foto.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.2. Cellerne

Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset (ligesom en prioriteret liste over maling af celler mv.) fører en prioriteret liste over behovet for udbedring af diverse (indendørs) skader på bygningernes bestanddele, herunder vægge. I bekræftende fald bad jeg arresthuset sende mig en kopi af listen. Hvis arresthuset fører en sådan liste – og væggen i nr. 17 (den ene af de to dobbeltceller) ikke var omfattet af listen – bad jeg arresthuset om en udtalelse herom. Hvis arresthuset ikke fører en prioriteret liste over behovet for udbedringer af skader, bad jeg ligeledes arresthuset om en udtalelse herom.

Arresthuset har oplyst at arresthuset ikke fører en liste over skader på bygningernes bestanddele, herunder væggene. Denne type af skader fremkommer normalt i forbindelse med undvigelser eller forsøg herpå eller i forbindelse med indsattes voldsomme adfærd hvor vægge, vinduer, inventar som skabe, borde, stole, håndvaske og andre faste installationer ofte lider overlast.

Disse skader prioriteres ikke på en liste da det altid er skader der straks skal udbedres for at huset kan være funktionsdygtigt og i en sikkerhedsmæssig forsvarlig stand. Arresthuset har af samme grund en lille fast gruppe af håndværkere der samarbejdes med i sådanne situationer.

Om ”den mindre heldige reparation” af væggen omkring vasken på celle 17 har arresthuset oplyst at der netop var tale om en skade efter en indsats voldsomme adfærd hvor alt blev smadret, herunder håndvasken, og hvor skaden straks skulle midlertidigt udbedres da huset ikke kunne undvære cellen udover få dage på grund af belægningspresset. Arresthuset har vedlagt fotos som er taget af cellen efter den indsattes voldsomme adfærd og før den midlertidige reparation.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig at skader som følge af hærværk i ovennævnte situationer udbedres med det samme. Jeg har endvidere noteret mig at der i det konkrete tilfælde alene var tale om en

midlertidig udbedring, men jeg har samtidig bemærket at der ikke er oplyst noget om en endelig udbedring. Da det er anført at der var tale om en midlertidig udbedring, går jeg ud fra at der vil ske en endelig udbedring så cellen igen fremtræder i pæn stand.

Jeg beder arresthuset om at oplyse om min forståelse er korrekt, og i givet fald oplyse om skaden er endeligt udbedret, eller hvornår det forventes at ske.

Jeg bemærkede at jeg havde noteret mig det oplyste i en udtalelse af 17. juli 2001 fra arresthuset om at arresthuset på tidspunktet for afgivelse af denne udtalelse vurderede om der var inventar som burde udskiftes hurtigere end planlagt. Jeg bad arresthuset om at underrette mig om resultatet af denne vurdering. Jeg bad i den forbindelse arresthuset om at oplyse om overvejelserne også havde omfattet opsætning af skabslåger de steder hvor de manglede. Idet jeg gik ud fra at den plan for udskiftning/vedligeholdelse af celleinventaret som arresthuset oplyste at det havde, ikke er den prioriteringsliste vedrørende maling af celler mv. som jeg havde modtaget fra arresthuset, bad jeg endelig arresthuset om at sende mig en kopi af denne plan.

Arresthuset har oplyst at arresthuset i juli, august og september 2001, i anledning af mine bemærkninger under inspektionen, gennemgik samtlige celler og revurderede behovet for udskiftninger og reparationer af inventaret, herunder manglende skabslåger. Arresthuset udtog herefter i august og september en indsat med den nødvendige håndværksmæssige baggrund (snedker) til at foretage de nødvendige reparationer af inventaret, herunder montering af manglende låger, hængsler, greb mv., således at alle cellernes inventar kom i orden og i god stand.

Arresthusets gamle vedligeholdelsesplaner vedrørende inventaret var efter denne store gennemgang uaktuelle. Der er endnu ikke udarbejdet en ny vedligeholdelsesplan da mange andre arbejdsopgaver i huset har været vigtigere.

Direktoratet har anmodet arrestinspektøren om at fremsende kopi af arresthusets reviderede vedligeholdelsesplan så snart den foreligger. Direktoratet vil efter modtagelse af planen sende en kopi til mig. Direktoratet har i øvrigt henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning og har noteret mig at direktoratet senere vil sende mig en kopi af arresthusets nye vedligeholdelsesplan.

Jeg bad arresthuset om at overveje om der tillige burde fastsættes en udskiftningstakt for madrasserne og meddele mig resultatet af disse overvejelser.

Arresthuset har oplyst at arresthuset, i anledning af min generelle tilkendegivelse vedrørende madrasser i kriminalforsorgens institutioner, har indkøbt flere nye madrasser, således at madrasserne nu kan udskiftes med jævne mellemrum efter personalets og de indsatte fælles skøn. Arresthuset har videre oplyst at udskiftede madrasser efter min anvisning herom stilles på loftet til luftning.

Arresthuset har ikke for tiden planer om at fastsætte en skematisk plan for udskiftning af madrasser. Det er begrundet i at der er meget stor forskel på hvor længe de indsatte opholder sig i huset, ligesom der er stor forskel på hvor meget de vejer. Derfor vil det være forskelligt hvornår der er behov for at udskifte madrassen. Personalet og de indsatte er imidlertid gode til at tale sammen – også om behovet for at skifte madras. Det forekommer ofte at indsatte beder om en ekstra madras i sengen.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse og til det som direktoratet har anført i brevet af 4. januar 2002 (omtalt s. 10 i min rapport) til mig vedrørende kvalitet og vedligeholdelse af madrasser.

Jeg går ud fra at arresthuset – også uden henvendelse fra de indsatte herom - løbende checker om der er behov for udskifning af madrasserne. Jeg henviser i øvrigt til gengivelsen i min rapport s. 10 af direktoratets brev af 4. januar 2002 bl.a. om at madrasserne bør skiftes efter 3-5 år. Med denne bemærkning, og idet direktoratet, som nævnt i dette brev, vil udsende en vejledning om behandlingen af madrasserne, tager jeg det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.3.1. Besøgsrum

Jeg anmodede arresthuset om at overveje hvordan besøgsrummene kan gøres mere hyggelige. Jeg bad om underretning om resultatet af disse overvejelser.

Arresthuset har anført at arresthuset på grund af de nødvendige visitationsprocedurer umiddelbart finder det vanskeligt at ændre meget på besøgsrummenes indretning og inventar. Arresthuset har i den forbindelse bemærket at alene det at der nu er placeret brikse og ophængt skabe med engangslagener og kondomer i rummene, af mange besøgende (forældre, søskende, bedsteforældre og større børn) opleves som ”noget underligt noget, der gør rummene mindre hyggelige at opholde sig i”.

Arresthuset besluttede på denne baggrund at drøfte spørgsmålet om besøgsrummene og deres indretning med de indsatte på et fællesmøde medio februar for at høre deres eventuelle forslag til mulige ændringer.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse og har supplerende oplyst at arresthuset den 20. marts 2002 telefonisk har oplyst at spørgsmålet om forbedringer af arresthusets besøgslokaler blev drøftet på et møde den 27. februar 2002 mellem indsatte og arrestforvareren. På mødet gentog de indsatte det som var anført i arresthusets udtalelse, om at de ikke fandt at de foranstaltninger der, i overensstemmelse med mine anbefalinger, var gennemført i besøgsrummene (opstilling af brikse og ophængning af skabe med kondomer og engangslagener), bidrager til at gøre besøgsrummene mere anvendelige i relation til besøg af familie/børn og venner. De indsatte havde ikke konkrete ønsker om yderligere tiltag med henblik på forbedringer af miljøet i besøgsrummene. De indsatte blev på mødet orienteret om at de nævnte ændringer var gennemført efter mine anbefalinger. Det blev (dog) aftalt at der indkøbes og opstilles et musikanlæg og en kaffemaskine i hvert af de to besøgsrum, og at der ophænges lampetter som supplement til loftsbelysningen.

Arresthuset har vedlagt fotos af besøgslokalerne efter opstilling af brikse og opsætning af vægskabe.

Jeg har noteret mig de indsattes og de besøgendes synspunkt. Det bemærkes at jeg ikke forstår synspunktet sådan at de indsatte og de besøgende er imod at der er opstillet brikse og ophængt skabe til kondomer og engangslagner i besøgslokalerne, men blot mener at dette ikke i sig selv gør rummene mere hyggelige (men snarere mindre hyggelige). For så vidt angår briksene går jeg ud fra at det muligvis skyldes at der er tale om almindelige sengebrikse uden ryglæn. Selv om skabene (heller) ikke gør rummene hyggeligere, er de efter min opfattelse at foretrække frem for at engangslagner og kondomer ligger frit fremme. Af de vedlagte fotos fremgår det at der (dog) er tale om mindre skabe.

For en ordens skyld skal jeg bemærke at jeg fastholder at der bør være brikse i besøgslokalerne og direkte adgang til kondomer. Jeg bemærker endvidere at min bemærkning om at rummene kunne gøres mere hyggelige, ikke sigtede til de dengang manglende brikse i rummene idet der under alle omstændigheder bør være brikse i besøgsrum.

Jeg tager til efterretning at der er eller vil blive ophængt lampetter som supplement til loftsbelysningen, og at der er eller vil blive opstillet musikanlæg og kaffemaskine i lokalerne. Disse forhold bidrager efter min opfattelse til at gøre rummene mere hyggelige.

Jeg foretager mig herefter ikke mere vedrørende indretningen af besøgslokalerne, bortset fra at bemærke at det (som også antydtes ovenfor) efter min opfattelse vil gøre rummene mere hyggelige såfremt der opstilles brikse med ryglæn/sofaer. Som anført i min rapport s. 11 er jeg bekendt med at det vil(le) blive overvejet at udvikle en sengemodel som kan anvendes som sofa. Jeg går ud fra at arresthuset vil overveje opsætning af en sådan briks (eller en sofa) på et senere tidspunkt.

Da det fremgik af direktoratets inspektionsrapport fra december 1997 at arresthuset ville udarbejde et projekt vedrørende etablering af toiletfaciliteter i tilslutning til besøgsfaciliteterne med henblik på at ansøge direktoratet om en særbevilling hertil, bad jeg om oplysning om dette projekt. Såfremt projektet havde været forelagt direktoratet, bad jeg tillige om oplysning om (kopi af) direktoratets svar i den anledning.

Arresthuset har oplyst at arresthuset i 1998 arbejdede med flere skitser for en mulig etablering af toiletfaciliteter. Disse skitser blev dog aldrig til et egentligt projekt der kunne danne grundlag for en ansøgning om en særbevilling, kun til enkelte løse telefoniske samtaler med direktoratet om spørgsmålet. Baggrunden herfor var at der mellem besøgsområdet og de øvrige lokaler i arresthuset er et trappeområde med arresthusets eneste indgangsdør og gangarealer i forbindelse hermed, og at dette ikke kan ændres eller flyttes uden meget voldsomme omkostninger og en lukning af huset i en længere periode.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse (med bemærkning om at der ikke er forelagt projekt for eller modtaget indstilling i direktoratet vedrørende etablering af toiletfaciliteter i forbindelse med arresthusets besøgslokaler).

Arresthuset har telefonisk over for direktoratet supplerende oplyst at det eneste alternativ til den meget bekostelige og omfattende ombygning, som arresthuset nævnte i sin udtalelse, er at inddrage det ene besøgsrum med heraf følgende forringet besøgs kapacitet.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg henstillede til arresthuset at sørge for at kondomer er umiddelbart tilgængelige i besøgslokalet. Jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Som det fremgår ovenfor er der ophængt skabe i besøgslokalerne. I skabene er der anbragt kondomer og engangslagner.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.3.3. Skolestue og bibliotek

I direktoratets inspektionsrapport fra december 1997 er det anført at arresthuset i forbindelse med den da forestående revision af husordenen ville indføre tidspunkter for udlån af bøger fra biblioteket, og at arresthuset overvejede at indskrive i husordenen at der er frit boglån/fri bogbytning i fællesskabstiden. Da der ikke var anført noget herom i husordenen, bad jeg arresthuset om en udtalelse vedrørende dette forhold.

Arresthuset har oplyst at mulighederne for at låne bøger og hæfter i forbindelse med den seneste revision af husordenen er blevet yderligere tydeliggjort. Arresthuset har vedlagt kopi af en ny husorden der er udfærdiget i november 2001.

Der er imidlertid stadig ikke angivet tidspunkter for bogudlån i husordenen. Det skyldes at de indsatte har mulighed for at hente en bog eller et tidsskrift når det passer dem i løbet af dagen og aftenen. Denne praksis har aldrig givet anledning til problemer i arresthuset.

Direktoratet har bemærket at der i arresthusets husorden fra november 2001 står at bøger og hæfter er til fri afbenyttelse. På baggrund heraf finder direktoratet ikke anledning til at foretage yderligere.

Da det nu af husordenen fremgår at bøger og tidsskrifter er til fri afbenyttelse, foretager jeg mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om angivelse af udlånstider i husordenen.

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om der er et bogkatalog. I benægtende fald anmodede jeg arresthuset om at overveje at indhente et sådant katalog og underrette mig om resultatet af disse overvejelser. Jeg bemærkede i den forbindelse at romankataloger er udmærkede som inspirationskilde især for personer som ikke har den store læseerfaring. Jeg bemærkede dog samtidig at jeg er opmærksom på at romankataloger – ligesom andre kataloger og opslagsværker – hurtigt bliver forældede og derfor må fornyes i takt med at der kommer nye udgaver.

Arresthuset har oplyst at der er et bogkatalog, men da det er af ældre dato, har arresthuset bestilt et nyt katalog på biblioteket.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.3.4. Værksted

Da det under inspektionen blev oplyst at der ville blive etableret udsugning i det ene værkstedslokale, bad jeg i rapporten om oplysning om hvorvidt udsugningsanlæg nu var installeret, eller hvornår det i givet fald forventedes at ske.

Arresthuset har oplyst at udsugningsanlægget er indkøbt og etableret i august - september 2001. Anlægget fungerer tilfredsstillende. (Arresthuset har vedlagt en beskrivelse af anlægget).

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg bad arresthuset om at oplyse om arresthuset havde fremsendt et projekt til direktoratet om ombygning af lageret til et egentligt værksted. Direktoratet havde i anledning af arresthusets ønske om en ombygning bedt arresthuset om at fremsende et sådant projekt. I givet fald bad jeg om underretning om hvad der videre var sket/skete vedrørende dette forhold.

Arresthuset har oplyst at der i september 2001 blev afholdt et møde i arresthuset med deltagelse af en ansvarlig medarbejder fra direktoratet sammen med bygningsværkmesteren fra Statsfængslet Møgelkær der skal forestå det nødvendige tegningsarbejde. På dette møde gav

direktoratet et mundtligt tilsagn om den nødvendige særbevilling i 2002. Det blev ligeledes aftalt at bygningsværkmesteren snarest skulle udarbejde de nødvendige tegninger til en ansøgning til kommunen om byggetilladelse.

Arresthuset har videre oplyst at tegningerne endnu ikke er udarbejdet, men at der blev afholdt et møde i arresthuset d. 7. februar 2002 om byggeriet med deltagelse af bygningsværkmesteren og en medarbejder fra kommunens bygningsafdeling. Kommunens medarbejder kom på mødet med en meget positiv indstilling til projektet, men tilkendegav samtidig at der naturligvis skulle foreligge de nødvendige tegninger før der kunne sagsbehandles på projektet.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse, men har samtidig anført at kriminalforsorgens økonomiske situation ikke er afklaret på nuværende tidspunkt idet konsekvenserne af den finanslov som Folketinget vedtog den 20. marts 2002, endnu ikke kendes. Behandlingen af en eventuel ansøgning fra arresthuset må derfor afvente en sådan afklaring.

Jeg tager det oplyste til efterretning og beder direktoratet om at underrette mig om hvad der videre sker i sagen.

Ad punkt 2.3.5. Toilet og bad

Af hygiejniske (og sundhedsmæssige) grunde anbefalede jeg at arresthuset fjernede håndsæben og håndklæderne på toiletterne og erstattede disse med henholdsvis flydende sæbe og papirhåndklæder eller en håndklæderulle. Jeg bad arresthuset om at orientere mig om hvad min anbefaling gav anledning til.

Arresthuset har oplyst at håndsæbe og håndklæder er fjernet fra toiletterne og erstattet som anvist af mig.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 2.3.7. Gårdtursarealer

Jeg foreslog under inspektionen arresthuset at overveje på ny at friske gården lidt op med nogle planter, og jeg bad i rapporten arresthuset om at underrette mig om hvad der videre måtte være sket vedrørende dette forhold.

Arresthuset har i udtalelsen af 11. februar 2002 oplyst at spørgsmålet har været drøftet med såvel indsatte som ansatte, og der var enighed om endnu en gang til foråret, som tidligere forsøgt, at prøve med en tilplantning med sommerblomster i en eller flere kummer.

Direktoratet har oplyst at arresthuset under den senere telefonsamtale den 20. marts 2002 med direktoratet, jf. pkt. 2.3.1., oplyste at spørgsmålet om forbedringer af miljøet i gårdtursarealet også blev drøftet på mødet den 27. februar 2002 mellem de indsatte og arrestforvareren. På mødet tilkendegav de indsatte at de (alligevel) ikke ønskede at tilplante de opstillede runde cementkummer med blomster eller lignende, men at de i stedet ønskede kummerne fjernet og erstattet med endnu et hockeymål magen til det der allerede er opstillet. Der blev på mødet indgået aftale herom, og om at der i stedet for cementkummerne vil blive ophængt askebægre på muren i gårdtursarealet. Det blev under telefonsamtalen oplyst at dette arbejde var påbegyndt, idet den ene af cementkummerne var fjernet.

Direktoratet har bemærket at udgifterne til udsmykning af gårdtursarealet afholdes af arresthusets rådighedsbevilling, og at direktoratet derfor ikke er direkte involveret i sagen. Direktoratet har ingen bemærkninger til det under telefonsamtalen oplyste.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg bad under dette punkt tillige arresthuset om at oplyse om eventuelle planer med hensyn til vedligeholdelse af murene der flere steder var i en dårlig stand.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Arresthuset har oplyst, at huset med en indsat som arbejdskraft i august 2001 foretog en total afrensning med en højtryksrenser af gårdtursarealet. Arresthuset har videre ligeledes med en indsat som arbejdskraft nymalet en af gårdene (vejret forhindrede yderligere maling i 2001). Desuden har arresthuset overfor direktoratets arkitekt i forbindelse med bygningssyn i december 2001 påpeget gårdtursarealets tilstand og behov for en større renovering.

Arresthuset henviser til, at emnet er medtaget i vedlagte bygningssynsrapport (bilag 5), dog kun som et hastende arbejde, hvorfor det med de beskedne midler, der årligt stilles til rådighed, kan vare noget, før dette arbejde kan blive udført.

Direktoratet kan henholde sig til arresthusets udtalelse og kan supplerende oplyse, at der ikke fra arresthuset er modtaget henvendelser vedrørende bevillinger til renovering af murene i arresthusets gårdtursareal.

For så vidt angår gårdtursarealets vedligeholdelsestilstand kan direktoratet oplyse, at direktoratet er opmærksom på sagen. Som nævnt ovenfor under pkt. 2.3.4. ... ligger konsekvenserne af den finanslov, Folketinget vedtog den 20. marts 2002, endnu ikke fast, og kriminalforsorgens økonomiske situation er derfor ikke afklaret på nuværende tidspunkt.

Som led i aftalen om finansloven for 1999 blev der endvidere indgået en politisk flerårsaftale for kriminalforsorgen for perioden 1999-2003, hvor 1999 skulle anvendes som udviklingsår. Flerårsaftalen blev primo 1999 konkretiseret i en politisk godkendt udmøntningsplan samt en resultatkontrakt mellem Justitsministeriet og kriminalforsorgen.

Inkluderet heri var aftalte økonomiske rammer med midler til nye initiativer på i alt ca. 1,4 mia. kr. i hele aftaleperioden. Det årlige effektiviseringsmål vokser ifølge aftalen fra ca. 35 mio. kr. i år 2000 til ca. 105 mio. kr. i år 2003. I 2002 vokser kravet med ca. 35 mio. kr. til i alt ca. 90. mio. kr.

Det har hidtil været forudsætningen, at store dele af dette stigende effektiviseringskrav i år 2002 skulle udmøntes ved reduktion af kapaciteten i såvel fængsler som arresthuse.

Regeringen har som bekendt stillet lovforslag om forskellige strafskærper samt om at gøre det strafbart for anholdte og fængslede at flygte. Disse initiativer vil medføre en forøgelse af strafmængden og betyde et øget behov for pladser i kriminalforsorgens institutioner. Dette indebærer merudgifter til såvel drift som anlæg for kriminalforsorgen og vanskeliggør kriminalforsorgens overholdelse af de oprindeligt forudsatte effektiviseringsmål. Det vil således i

sagens natur ikke vil være muligt for kriminalforsorgen at udmønte effektiviseringsmålene ved kapacitetsreduktioner.

Der knytter sig en række usikkerheder til vurderingen af konsekvenserne af regeringens nye initiativer for kriminalforsorgens kapacitetssituation, idet en række faktorer, herunder ændringer i kriminalitetsudviklingen, varetægtsbelægget og strafmassen samt i befolknings sammensætningen m.v., har stor betydning.

Det er derfor besluttet, at Justitsministeriet i samarbejde med kriminalforsorgen og Finansministeriet vil iværksætte en analyse af kriminalforsorgens kapacitetsbehov i de kommende år med henblik på at foretage de nødvendige justeringer af kriminalforsorgens økonomiske rammer på forslaget til finanslov for 2003.

På denne baggrund er det tillige besluttet, at kriminalforsorgen i 2002 med henblik på at overholde de økonomiske rammer i den politiske flerårsaftale indtil videre udviser tilbageholdenhed på vedligeholdelsesområdet, hvor der oprindeligt var afsat ca. 70 mio. kr. til øget vedligeholdelse. Dette spørgsmål agtes drøftet med de politiske partier bag flerårsaftalen.

Som følge af det anførte er de økonomiske muligheder i relation til situationen i Arresthuset i Haderslev i øjeblikket uafklarede, og direktoratets behandling af en eventuel indstilling fra arresthuset om iværksættelse af et renoveringsprojekt vedrørende arresthusets gårdtursareal må derfor afvente dels en afklaring af konsekvenserne af Finansloven for 2002, dels afklaring af de økonomiske konsekvenser vedrørende de af regeringen bebudede strafskærpelser mv.

...”

Jeg tager til efterretning at gårdene er totalt afrenset, og at den ene er malet. Jeg går ud fra at malerarbejdet er eller vil blive genoptaget når det er muligt.

Jeg har i øvrigt noteret mig det oplyste om at eventuel renovering af gårdtursarealet må afvente afklaring af konsekvenserne af finansloven for 2002 og af de bebudede strafskærpelser mv.

Ad punkt 3.2. Fritid

Jeg anmodede arresthuset om at sende mig et eksemplar af det opslag som der er henvist til i husordenen, vedrørende de nærmere regler for benyttelse af fritidsrummet.

Arresthuset har vedlagt kopi af opslaget. Opslaget er en (måned)s kalender hvor indsatte der ønsker at benytte fritidsrummet, skal skrive sig på ved angivelse af cellenummer ud for den dag de ønsker at benytte rummet. Det er samtidig i opslaget angivet at der højst må være seks indsatte i rummet ad gangen, og at samme indsatte kun kan benytte rummet to gange om ugen hvis der er stor søgning.

Direktoratet har udtalt at direktoratet ikke har bemærkninger i den anledning.

Opslaget giver heller ikke mig anledning til bemærkninger.

Under dette punkt bad jeg tillige arresthuset oplyse nærmere om et projekt vedrørende større fysisk aktivitet blandt de indsatte. Dette projekt havde arresthuset over en længere periode arbejdet med. Projektet var foranlediget af direktoratets rapport fra december 1997 idet direktoratet heri havde anført at arresthuset burde overveje mulighederne for at de indsatte tilbydes fysisk aktivitet i større omfang, og forudsatte ifølge arresthuset at der blev etableret delvis overdækning af gårdtursarealet.

Jeg bad også arresthuset om oplysning om de (øvrige) overvejelser der havde været med hensyn til at skabe mulighed for yderligere fysisk aktivitet.

Arresthuset har oplyst at arresthuset efter direktoratets inspektionsrapport flere gange har drøftet spørgsmålet med de indsatte. Der har været mange løse projekter vedrørende fysiske aktiviteter i huset, og mange indsatte har i den forbindelse tilkendegivet at de udover boldspil og lignende, som blev etableret i sommeren 1997, ikke fandt gårdtursarealet egnet til andre aktiviteter. De begrundede det med risikoen for at musklerne blev kolde med muskelskader til følge.

Arresthuset har videre oplyst at arresthuset i sommeren 1998 anskaffede en romaskine til udlån på cellerne og to ribber der blev monteret i fritidsrummet og på gangen. Arresthuset har desuden i sommeren 2001 anskaffet to kondicykler der frit kan benyttes (cyklerne står på gangene). Cyklerne benyttes i perioder flittigt på trods af de indsatte udtalte modstand mod at anskaffe dem. Arresthuset har ikke for tiden yderligere planer om kondiredskaber.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse med den bemærkning at arresthuset ikke har kunnet sætte flere og mere varierede fritidsaktiviteter i gang da gårdtursarealet fortsat er udækket. Direktoratet har endvidere bemærket at de indsatte har været med til at drøfte delvis overdækning af gårdtursarealet, men at en sådan løsning ikke er blevet realiseret, og at gårdtursarealet fortsat kun er egnet til forskellige former for boldspil.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende dette forhold ud over at bemærke at jeg har noteret mig at den nye husorden indeholder oplysning om de motionsredskaber som arresthuset råder over (kondicykler, ribber og romaskine).

Jeg bad om at få oplyst om der, som angivet i et referat fra et møde med de indsatte, var indkøbt en romaskine, og om den benyttes af de indsatte.

Arresthuset har, som nævnt ovenfor, oplyst at der i 1998 er anskaffet en romaskine. Arresthuset har oplyst at den i perioder benyttes jævnlige af de indsatte. Arresthuset har samtidig oplyst at det store flertal af indsatte (generelt) ikke ønsker at gøre brug af husets kondiredskaber.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Ad punkt 3.3. Undervisning

Jeg bad arresthuset om at oplyse nærmere om undervisning af isolerede indsatte og udlændinge.

Arresthuset har oplyst at alle indsatte, også isolerede og udlændinge, indenfor de første dage efter indsættelsen, bliver orienteret om deres muligheder for undervisning i arresthuset, og at læreren og personalet hver uge, når læreren kommer, drøfter om der er nye eller andre indsatte, som læreren skal tage hånd om. Arresthuset er særligt opmærksom på isolerede indsatte og har det seneste år haft et par unge (18 – 20-årige) isolerede der var i gang med boglige uddannelser. I samarbejde med forældrene igangsatte arresthuset og læreren straks tiltag således at deres undervisning ikke blev afbrudt under deres ophold i arresten.

Arresthuset har endvidere oplyst at arresthuset i 2001 udbetalte 5.114,46 kr. i dusør i forbindelse med undervisning hvoraf ca. en tredjedel var til udlændinge, da netop denne gruppe ofte har stort behov for undervisning (særligt i sprog m.v.).

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg bad tillige arresthuset om at oplyse i hvilket omfang arresthuset opretter uddannelsesplaner og orienterer om mulighederne for undervisning ved udlevering af brochurer, jf. Direktoratet for Kriminalforsorgens cirkulære af 17. juni 1987 om oprettelse af uddannelsesplaner med henblik på undervisning og uddannelse under udståelse af fængselsstraf mv. (der ikke er ophævet i forbindelse med gennemførelsen af straffuldbyrdelsesloven).

Arresthuset har oplyst at arresthusets lærer er opmærksom på cirkulæret om uddannelsesplaner og opretter sådanne når der er indsatte der ønsker en uddannelsesplan oprettet. Læreren fremskaffer og udleverer i løbet af året adskillige materialer/brochurer til de indsatte om un-

dervisning, ligesom personalet gennem kontaktpersonordningen støtter og hjælper de indsatte. Arresthuset har også på dette område en god og åben dialog med de indsatte.

Direktoratet har oplyst at indholdet i cirkulæret af 17. juni 1987 om oprettelse af uddannelsesplaner mv. i det væsentlige er erstattet af cirkulæret af 29. juni 2001 om udarbejdelse af planer for straffuldbyrdelse og tiden efter løsladelsen (handleplanscirkulæret). Direktoratet overvejer at ændre eller ophæve cirkulæret af 17. juni 1987.

Jeg tager det oplyste til efterretning, herunder at cirkulæret af 17. juni 1987 overvejes ophævet.

Ad punkt 4. Lægebetjening mv. og renevæske

Arresthuset havde på grund af to nærmere beskrevne episoder fjernet renevæsken og havde orienteret direktoratet herom. Arresthuset oplyste at arresthuset havde opfattet direktoratets manglende reaktion på denne orientering som en accept af at arresthuset havde fraveget de gældende retningslinjer hvorefter renevæske skal være frit tilgængeligt for de indsatte. Jeg bad om direktoratets bemærkninger hertil.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Arrestforvareren har indsendt et notat af 11. januar 2000 til direktoratet, som indeholder en beskrivelse af den episode, som gav anledning til, at arrestforvareren besluttede "indtil videre at fjerne klorinopløsningen i arresthuset". Det fremgår videre af notatet, at arrestforvareren telefonisk orienterede direktoratet.

Direktoratet kan bekræfte, at arrestforvareren orienterede telefonisk som anført og i øvrigt beskrev situationen i arresthuset som meget urolig. Som direktoratet erindrer sagen, erklærede man sig efter omstændighederne indforstået med, at arrestforvareren i et par dage fjernede renevæsken, indtil situationen havde normaliseret sig. Der var på intet tidspunkt tale om at

give Arresthuset i Haderslev nogen generel dispensation fra renevæskeordningen. Direktoratet skal beklage, at renevæske i en periode ikke har været tilgængelig i arresthuset.

Det tilføjes, at direktoratet ved brev af 3. oktober 2000 stilet til samtlige institutioner orienterede om, at renevæskeordningen var blevet gjort permanent, og at direktoratet ved brev af 16. januar 2001 ligeledes stilet til samtlige institutioner nærmere præciserede, hvorledes renevæsken skulle placeres.

Direktoratet har den 4. februar 2002 telefonisk meddelt arresthuset, at renevæsken skal være frit tilgængelig i overensstemmelse med direktoratets retningslinier. Arresthuset har taget dette til efterretning, jf. arresthusets brev af 11. februar 2002.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning, herunder at direktoratet har meddelt arresthuset at renevæske skal være frit tilgængeligt, og at det herefter er sat frem på ny.

Ad punkt 6.1. Forplejning

Direktoratet opfordrede i forbindelse med sin inspektion arresthuset til at placere sine indkøb på flere grillbarer. Ifølge direktoratets rapport havde arresthuset overvejet og drøftet mulige ændringer i ordningen med de indsatte. Af et referat fra et møde den 25. september 1997 med de indsatte fremgår det at ordningen med køb af mad udefra blev drøftet. Resultatet blev at arresthuset ville overveje at indskrænke muligheden til to gange om ugen og samtidig undersøge om der var grillbarer eller pizzeriaer der ville levere gratis. Ingen af delene ses gennemført.

Idet jeg, ud fra det angivne i referatet fra mødet den 25. september 1997, gik ud fra at arresthuset havde kontaktet andre grillbarer og/eller pizzeriaer, anmodede jeg arresthuset om at oplyse om resultatet heraf. Jeg bad samtidig arresthuset om at oplyse hvad direktoratets opfordring til at placere indkøbene på flere leverandører havde givet anledning til.

Arresthuset har oplyst at spørgsmålet om grillmad og/eller pizzaer samt leverandører heraf flere gange har været drøftet med de indsatte og i arresthusets sikkerhedsudvalg. Det har altid ved sådanne drøftelser været de indsattes ønske, dels at kunne købe flere gange om ugen, dels altid at kunne vælge meget forskellig grillmad. Det sidste er ikke muligt på byens pizzeriaer. De leverer (til gengæld) for et beskedent udbringningsgebyr eller uden et sådant gebyr.

I arresthusets sikkerhedsudvalg har det været ordens- og sikkerhedsmæssige spørgsmål der har været drøftet og overvejet. På denne baggrund og ud fra de indsattes ønsker er det besluttet at den gældende ordning som både arresthuset og de indsatte har været glade for, skal bibeholdes.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Som nævnt i min rapport forstår jeg at den gældende ordning i arresthuset er at de indsatte dagligt kan købe grillmad (jf. også husordenen af november 2001). Jeg forstår endvidere at der (fortsat) kun er en leverandør.

Ad punkt 6.2. Købmand

Det fremgik af et referat af et møde den 6. april 2001 mellem arrestforvareren og de indsatte at de indsatte havde rejst spørgsmålet om levering af en tilbudsavis over for ledelsen. Det er i dette referat bl.a. anført at Kvickly ikke ønskede at levere tilbudsavis fordi der tidligere havde været nogle ”massive misbrug omkring indkøb efter tilbudsavisen”. Jeg meddelte at jeg forstod det sådan at Kvickly tidligere leverede tilbudsaviser, men var ophørt hermed.

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse hvad det var for massive misbrug der var anledning til at Kvickly ikke (længere) ønskede at levere en tilbudsavis.

Såfremt der foreligger en skriftlig kontrakt med Kvickly, bad jeg tillige om en kopi heraf.

Arresthuset har oplyst at der, som nævnt under inspektionen, ikke fra husets side er ført lister over de forskellige situationer hvor købmanden har tilkendegivet at indkøbene blev oplevet som misbrug af tilbudsaviserne. Dog kan det oplyses at der har været flere episoder med tilbudschokolade, slikposer, pølser, is og sodavand. Forretningen har i denne forbindelse påpeget at tilbudsaviser bruges til at trække kunder til forretningen og dér foretage andre impulskøb af varer der ikke er på tilbud. Kvickly har desuden i forbindelse med arresthusets samtaler med Kvickly om tilbudsaviser påpeget at forretningen uden betaling ekspederer og pakker hver enkelt indsattes bestilling med kasseafregning, og at Kvickly såfremt arresthuset insisterer på at få tilbudsaviser til de indsatte, ikke mere ønsker at handle med arresthuset da det i så fald vil være direkte underskudsgivende.

Alternativet til arresthusets nuværende købmandsordning vil være at hver enkelt indsat skal betale et udbringningsgebyr på 25 - 50 kr. pr. levering da ikke andre købmænd i byen vil levere gratis til arresthuset.

Arresthuset har videre oplyst at arresthuset ikke har nogen skriftlig kontrakt med Kvickly, men samarbejder på baggrund af et skriftligt oplæg fra arresthuset. Arresthuset har vedlagt kopi af oplægget (dateret den 26. maj 1999). Arresthuset har i den forbindelse bemærket at husets samarbejde med Kvickly er aldeles problemfrit.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om udlevering af tilbudsavis. Som nævnt i min rapport, fremgik det af oplysningerne under inspektionen at indsatte der bestiller tilbudsvare, også får varerne til tilbudsprisen.

Jeg henstillede til arresthuset at forelægge Kvickly et ønske fra de indsatte om at Kvickly når købmandsdagen falder på en helligdag eller på en ekstraordinær fridag, kommer en anden dag, enten lige før eller efter denne dag. Jeg bad om underretning om hvad der skete i den anledning.

Arresthuset har bl.a. oplyst at der normalt når købmandshandelen falder på en helligdag, aftales en alternativ handelsdag, og at de indsatte selvfølgelig skriftligt orienteres herom. Dette skete ved en beklagelig fejl ikke da Grundlovsdag lå i umiddelbar forlængelse af pinsen i 2001, dagen før min inspektion af arresthuset. Arresthuset har som eksempel på den normale måde at informere de indsatte på når der er helligdage eller andre uregelmæssigheder i rutinerne, vedlagt kopi af en meddelelse til de indsatte vedrørende ændringer i daglige rutiner, herunder købmandshandel, i forbindelse med julen 2001.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager til efterretning at der normalt aftales en anden dag når købmandsdagen falder på en helligdag. Jeg går ud fra at det også gælder andre ekstraordinære fridage som falder på købmandsdagen. Det giver mig herefter ikke anledning til bemærkninger at arresthuset ikke (som henstillet) har rettet henvendelse til Kvickly vedrørende dette spørgsmål.

Jeg har dog samtidig bemærket at der ikke var aftalt en anden handelsdag i julen 2001; der var tale om aflysning af den ene dag. De indsatte blev dog orienteret tids nok til at de havde mulighed for at tage højde for aflysningen ved ekstra indkøb gangen før den aflyste dag.

Jeg har i øvrigt noteret mig at arresthuset har beklaget at sædvanlig procedure ikke blev fulgt i forbindelse med pinse og grundlovsdag år 2001.

Ad punkt 6.3. Fjernsyn

Jeg henstillede til arresthuset at rette lejeprisen i husordenen så den bliver i overensstemmelse med den faktiske lejepris (som er fastsat til det maksimale beløb som Direktoratet for Kriminalforsorgen har bestemt at lejen må udgøre), og herunder indføre prisen for leje af radio. Jeg bad om underretning når det var sket.

Arresthuset har oplyst at rettelsen i husordenen er foretaget. Arresthuset har (som tidligere nævnt) vedlagt kopi af den ændrede husorden (af november 2001).

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

I den reviderede husorden er følgende anført:

”Fjernsyn og radio kan lejes i arresten, jfr. DfK.-cirkulære herom. Lejen er 35 og 7 kr. i alt 42 kr. om ugen som skal forudbetales. ...”

Det blev, som anført i min rapport, under inspektionen oplyst at der ikke er pligt til at leje radio sammen med tv (eller omvendt).

Da det anførte i husordenen kan læses sådan at der er en sådan pligt, jf. konteksten, ”i alt 42 kr. som skal forudbetales.”, henstiller jeg til arresthuset at ændre teksten så det tydeligt fremgår at der ikke er pligt til at leje begge dele. Jeg beder om underretning når denne ændring er foretaget.

Ad punkt 6.4. Vaskemaskine mv. og køleskabe

Jeg henstillede til arresthuset at ændre husordenen så det ikke fremgik heraf at gangmandens vask af de indsattes private tøj (som gangmanden vasker for de indsatte fordi de ikke selv må benytte maskinerne) sker på de indsattes eget ansvar. Jeg bad arresthuset om at underrette mig når denne ændring var sket.

Arresthuset har oplyst at rettelsen i husordenen er foretaget. Kopi af den ændrede husorden er som tidligere nævnt vedlagt.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

I den ændrede husorden er følgende anført:

”Arresten har vaskemaskine og tørretumbler. Vask af privat tøj sker på eget ansvar ved henvendelse til og i samarbejde med gangmanden.”

Som det fremgår af citatet er det stadig i husordenen anført at vask af privat tøj sker på eget ansvar, men det er indføjet at det sker ”i samarbejde” med gangmanden. Jeg forstår det sådan det fortsat er gangmanden der vasker for de indsatte, men at de indsatte skal instruere gangmanden i hvordan tøjet ønskes vaskes. Jeg går ud fra at bibeholdelsen af at vask sker på de indsatte eget ansvar, skyldes indføjelsen ”i samarbejde med” gangmanden, og at det herved er tilsigtet at angive at de indsatte på grund af pligten til at instruere gangmanden i hvordan tøjet skal vaskes, selv har ansvaret for at det vaskes korrekt (med den virkning at de ikke efterfølgende kan fremsætte krav om erstatning for tøj der er ødelagt ved forkert vask).

Direktoratet har ikke haft bemærkninger hertil.

Jeg anmoder arresthuset om at oplyse om min forståelse er korrekt. Jeg beder endvidere direktoratet om en supplerende udtalelse på grundlag heraf vedrørende dette forhold set i relation til direktoratets tilkendegivelse over for arresthuset ved direktoratets interne inspektion.

Jeg bad arresthuset om at overveje at anskaffe et køleskab til fælles brug for de indsatte. Jeg henviste til at der ikke er nævneværdige problemer med fælles køleskab i de arresthuse som jeg hidtil har besøgt, hvor der er et sådant fælles køleskab. Jeg bad om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser.

Arresthuset har oplyst at spørgsmålet om et fælles køleskab for de indsatte på gangen eller i kælderen har været drøftet med både de indsatte og med personalet. Flere indsatte har tilkendegivet at de ikke ønsker et fælles køleskab; dels fordi de ikke har fri adgang hertil når celle-

dørene er låste, dels fordi hver enkelt ville få væsentlig mindre opbevaringsplads til sine kølevarer. De ønsker i stedet at fastholde køletaskerne på cellerne. Personalet er meget betænkelige ved hygiejnen og mulige påståede tyverier fra et fælles køleskab, ligesom der peges på risikoen for overbelastning af den knappe strømforsyning. Spørgsmålet er derfor stadig uafklaret, men ville atter blive drøftet på det kommende personalemøde og på det kommende fællesmøde med de indsatte.

Direktoratet har oplyst at arresthuset under den tidligere nævnte telefonsamtale den 20. marts 2002 oplyste at spørgsmålet om opstilling af fælles køleskab blev drøftet (på ny) på mødet den 27. februar 2002 mellem de indsatte og arrestforvareren. De indsatte tilkendegav på mødet at de ikke ønskede opstilling af et køleskab som erstatning for den eksisterende ordning med udlevering af kølebokse og køleelementer. De henviste (på ny) til at en sådan ordning ville betyde dels at der blev mindre opbevaringsplads til den enkelte indsattes kølevarer, dels at de indsattes adgang til disse varer ville blive besværliggjort og indskrænket idet den herved ville blive gjort afhængig af at personalet skulle ledsage de indsatte hen til køleskabet og retur.

Direktoratet har ingen bemærkninger i anledning af arresthusets oplysninger.

Jeg tager til efterretning at arresthuset (to gange) har forelagt spørgsmålet for de indsatte der har foretrukket den gældende ordning med kølebokse. Jeg foretager mig på denne baggrund ikke mere vedrørende dette forhold. Dog bemærker jeg at jeg går ud fra at arresthuset vil overveje spørgsmålet om anskaffelse af et fælles køleskab på ny såfremt de indsatte senere skulle fremsætte ønske herom. I den forbindelse bemærker jeg til det anførte vedrørende hygiejnen at der efter min opfattelse er lige så store hygiejnemæssige problemer med anvendelse af kølebokse som med fælles køleskabe. Og for så vidt angår tyverier er det, som anført i min rapport, min erfaring fra besøg i flere andre arresthuse at der ikke er nævneværdige problemer i den henseende.

Ad punkt 6.5. Fællesskab

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorvidt de indsatte der har fællesskab i cellerne, er låst inde under dette fællesskab, eller om celledørene i fritiden (ligesom i arbejdstiden) står åbne – således at arresthuset heller ikke i fritiden håndhæver bestemmelsen i en instruks fra august 2000. Såfremt bestemmelsen om indelåsning i fritidsrummet heller ikke praktiseres, bad jeg tillige om oplysning herom. I tilslutning hertil bad jeg arresthuset om at oplyse om arresthuset havde overvejet eller ville overveje at ændre bestemmelsen om indelåsning i instruksens så den svarer til den ordning der praktiseres.

Arresthuset har oplyst at indsatte der har fællesskab i cellerne i fritiden, er låst inde, og at tilsvarende gælder for indsatte der er i fritidsrummet. Der er derfor ikke overvejelser om at foretage ændringer i instruksens.

Direktoratet har henholdt sig hertil.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad punkt 6.6. De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler

Jeg bad arresthuset om at oplyse om der er fastsat lokale regler om den praktiske gennemførelse af de indsattes ret til at føre telefonsamtaler, jf. bemyndigelsen hertil i telefonbekendtgørelsens § 4, stk. 2. I bekræftende fald bad jeg om at modtage et eksemplar af disse regler.

Arresthuset har oplyst at det nu fremgår af husordenen at de indsatte har ret til at føre telefonsamtaler. Der afkræves normalt ikke betaling for samtalerne. Ved enkelte lange samtaler og samtaler til udlandet betales dog den normale minuttakst som fremgår af telefonbogen.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Direktoratet kan henholde sig til arresthusets udtalelse. Det bemærkes dog, at det fremgår af den vedlagte husorden (bilag 9), at fængselsafsonere i henhold til straffuldbyrdelsesloven har ret til at føre telefonsamtaler med nærtstående personer. Det fremgår endvidere, at telefonsamtalerne skal påhøres eller aflyttes, medmindre dette ikke findes nødvendigt, og den indsatte skal selv betale samtalerne.

Det fremgår af § 57 i straffuldbyrdelsesloven, at indsatte, i det omfang det er praktisk muligt, har ret til at føre telefonsamtaler. Denne ret er ikke begrænset til samtaler med nærtstående personer. Direktoratet finder derfor, at formuleringen i husordenen bør ændres i overensstemmelse med § 57. Direktoratet har meddelt arresthuset dette.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning, herunder at direktoratet har bedt arresthuset om at ændre formuleringen i husordenen for så vidt angår den personkreds som afsonere kan ringe til. Jeg beder arresthuset om at orientere mig når denne ændring er sket.

Ad punkt 6.7. Talsmandsordning

Idet jeg gik ud fra at Arresthuset i Haderslev havde udfærdiget regler om talsmandsvirksomheden, bad jeg om en kopi af reglerne. Hvis der ikke var udfærdiget regler, bad jeg om en udtalelse herom, herunder oplysning om hvornår de kunne forventes udstedt.

Arresthuset har oplyst at bestemmelsen om talsmandsordningen er blevet indskrevet i husordenen, og at arresthuset herudover flere gange i efteråret har opfordret de indsatte til positivt at overveje om de ønskede en talsmand valgt. Arresthuset har endvidere i forbindelse med indbydelsen til fællesmøde i december 2001 udleveret et antal kopier af talsmandsbestemmelserne i straffuldbyrdelsesloven således at de indsatte forud for mødet kunne drøfte

spørgsmålet. På fællesmødet i december 2001 tilkendegav de indsatte at de ikke ville have en talsmand, men i stedet ønskede at bibeholde ordningen med fællesmøder og i øvrigt den kendte løbende dialog. Arresthuset vil løbende fortsætte med at opfordre til valg af en talsmand.

Direktoratet har efter gengivelse af arresthusets udtalelse anført følgende:

”...

Det fremgår af arresthusets vedlagte husorden (bilag 9), at der i henhold til straffuldbyrdeslovens § 34 er mulighed for at øve indflydelse på forhold i institutionen gennem valg af talsmand og eventuelt suppleant for talsmanden. Talsmandsordningen vedrører ikke personforhold eller forhold omkring institutionens sikkerhed, men alene sådanne forhold, der berører alle arresthusets indsatte. Valg af talsmand sker ved skriftlig hemmelig afstemning, som skal kontrolleres af institutionen og indsatte.

Det fremgår af § 8 i bekendtgørelse nr. 369 af 17. maj 2001 om gennemførelsen af medindflydelse for indsatte i kriminalforsorgens institutioner, at institutionens leder fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af de indsattes medindflydelse. Det fremgår endvidere, at der bl.a. skal fastsættes regler om antallet af talsmænd, hvor ofte der afholdes valg af talsmænd, og hvor ofte der normalt skal ske drøftelser mellem institutionen og talsmændene.

Efter direktoratets opfattelse er det, der fremgår af arresthusets husorden, således ikke tilstrækkeligt til, at kravene i bekendtgørelsens § 8 kan anses for at være opfyldt.

Direktoratet vil tilkendegive dette over for arresthuset og anmode om, at husordenen udbygges, således at kravene i § 8 opfyldes.

Direktoratet kan herudover henholde sig til det af arresthuset anførte.

...”

Det fremgår af direktoratets oplysninger under punkt 6.16. at direktoratet har anmodet arresthuset om at udbygge husordenen på dette punkt.

Jeg tager det oplyste til efterretning, herunder at regler om talsmandsvirksomhed nu er fastsat i husordenen, og jeg beder arresthuset om at underrette mig når husordenen er udbygget.

Ad punkt 6.8. Avishold

Jeg bad arresthuset om at oplyse hvorledes arresthuset havde forholdt sig eller ville forholde sig i forhold til bestemmelsen i straffuldbyrdelseslovens § 58, stk. 3, hvorefter udenlandske indsatte så vidt muligt skal have adgang til aviser, tidsskrifter, bøger mv. på deres eget sprog.

Arresthuset har oplyst at arresthuset gennem et gnidningsfrit tæt samarbejde med Haderslev bibliotek gennem flere år har løst også udenlandske indsattes ønsker om bøger, tidsskrifter mv. Der kan dog være enkelte situationer hvor den pågældendes ønsker kan være svære eller umulige at efterkomme. Vedrørende aviser er der meget længe imellem at sådanne efterspørges. Når det sker, er det ligeledes muligt at skaffe aviser på nogle få sprog fra biblioteket. Der har videre været situationer hvor ambassader har sendt aviser til huset. Arresthuset har til illustration vedlagt kopi af en anmodning om bogudlån.

Direktoratet har efter gengivelse af arresthusets udtalelse anført følgende:

”...

Spørgsmålet om aviser er reguleret i § 58 i straffuldbyrdelsesloven. Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, pkt. 5.7.5.2., fremgår det, at § 58 er en lovfæstelse af hidtidig praksis. I de specielle bemærkninger til § 58 er det i relation til stk. 3 om udenlandske indsatte adgang til at læse aviser m.v. på deres eget sprog anført, at formålet med bestemmelsen er at understrege, at det for udenlandske indsatte er af væsentlig betydning at kunne holde sig orienteret om samfundsforhold i deres eget land og på deres eget sprog. Ved anvendelsen af udtrykket "så vidt muligt" er det imidlertid forudsat, at der er økonomiske grænser for institutionens pligt til at gennemføre denne ret.

Knap 20% af arresthusets belæg er til stadighed udlændinge.

Direktoratet er efterfølgende telefonisk blevet oplyst om, at arrestforvareren har indgået aftale med det lokale bibliotek om 1 gang ugentligt at modtage (gratis) tyske og engelske aviser, som tilgår biblioteket. Med denne ordning finder direktoratet, at arresthuset lever op til forpligtigelsen i § 58, stk. 3.

...”

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende udenlandske indsattes adgang til aviser, tidsskrifter og bøger mv.

Ad punkt 6.12. El-artikler

Jeg bad arresthuset oplyse om de overvejelser som arresthuset måtte have gjort sig om ændringer i arresthusets husorden med hensyn til udlevering af cd-afspillere mv. Jeg bad endvidere arresthuset oplyse om arresthuset eventuelt (allerede) havde fastsat nærmere regler efter genstandsbekendtgørelsens § 3. I bekræftende fald bad jeg arresthuset om at sende mig et eksemplar af disse regler.

Direktoratet har i den anledning anført følgende:

”...

Arresthuset har oplyst, at man har indføjet et afsnit om henlæggelse på depot af tøj m.v., der kan virke som magtdemonstration over for andre indsatte. Arresthuset har gennemgået og drøftet, om elementer fra genstandsbekendtgørelsen skulle indskrives i husordenen, men man har ikke fundet behov for yderligere ændringer i afsnittet om genstande i husordenen, da man i det daglige arbejde ikke oplever, at der er problemer omkring indsattes egne genstande.

Det fremgår af arresthusets husorden, at de indsatte kan leje fjernsyn og radio af arresthuset. Tv-nettet er tilsluttet en central video. Det fremgår endvidere, at de indsatte ikke må medbringe egen radio, clockradio, cd-afspiller, video, tv-spil, pc'er og lignende.

Arresthuset har telefonisk over for direktoratet oplyst, at de radioer, som de indsatte kan leje, ikke kan anvendes til at afspille cd'er eller kassettebånd. Arresthuset har endvidere oplyst, at den altovervejende årsag til, at de indsatte ikke må medbringe egen radio m.v., er de nævnte problemer med strømforsyningen. Arresthuset henviser i den forbindelse til, at de indsattes egne musikanlæg ofte er store og mere strømkrævende end de radioer, som arresthuset lejer ud.

Det fremgår af § 36 i straffuldbyrdsloven, at en indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

I bekendtgørelse nr. 370 af 17. maj 2001 om de indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande og penge i kriminalforsorgens institutioner, der også gælder for varetægtsarrestanter i arresthusene, er der fastsat nærmere regler om adgangen til at medbringe egne genstande.

§ 2, stk. 1, i bekendtgørelsen nævner hvilke genstande, der ikke må udleveres til indsatte. Det fremgår således af § 2, stk. 6, at der i arresthuse (Københavns Fængsler) ikke må udleveres fjernsyn til de indsatte. Indsatte, som ikke har adgang til at se fjernsyn, har i stedet ret til at leje et fjernsyn.

Herudover fremgår det af bekendtgørelsens § 3, at institutionens leder fastsætter nærmere regler om udlevering af indsattes egne genstande. Det fremgår endvidere, at institutionens leder i den forbindelse under hensyn til forholdene i den enkelte institution kan fastsætte yderligere begrænsninger i den indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, herunder med hensyn til genstandenes størrelse, antal og art m.v.

Ifølge § 5, stk. 2, kan institutionens leder fastsætte regler om, at elektriske apparater, herunder fjernsyn, radio og lignende, i tilfælde, hvor institutionen ikke selv kan foretage en tilstrækkelig undersøgelse af apparatet, kun kan udleveres på betingelse af, at den indsatte selv betaler for undersøgelsen.

Det fremgår af punkt 8 i vejledningen til bekendtgørelsen, at det bør tilstræbes, at reglerne udformes således, at ensartede tilfælde så vidt muligt behandles ens fra institution til institution. Det fremgår endvidere, at de regler, der fastsættes af institutionen, bør indeholde retningslinier om udlevering af blandt andet videoapparater, dvd-maskiner, tv-spil og båndoptagere med mikrofon. Videre fremgår det, at radioer, cd-afspillere, båndoptagere uden mikrofon, cd'er, bånd og lignende normalt bør kunne udleveres, hvis forholdene i institutionen tillader det.

Direktoratet finder ikke grundlag for at kritisere arresthusets regel om, at de indsatte ikke må medbringe egen radio, clock-radio, cd-afspiller, video og tv-spil. Direktoratet lægger herved vægt på arresthusets oplysninger om problemerne med strømforsyningen. Af hensyn til de indsattes mulighed for at høre musik efter eget valg har direktoratet i stedet anmodet arresthuset om at overveje fremover at udleje radioer, der tillige kan afspille cd'er og kassettebånd (ghettoblaster). Direktoratet har samtidig anmodet om at blive underrettet om resultatet af disse overvejelser.

For så vidt angår de indsattes adgang til at medbringe egen PlayStation henvises supplerende til det, der er anført i sagen vedrørende ombudsmandens inspektion af arresthuset i Nykøbing Mors (ombudsmandens j.nr. 2001-4088-628), jfr. vedlagte kopi af direktoratets brev af 26. november 2001.

Det kan samtidig oplyses, at der endnu ikke er taget endelig stilling til udmøntningen af indstillingen vedrørende forslag til tiltag, der skal modvirke indsmugling, handel og brug af narkotika i fængsler og arresthuse. Direktoratet vil underrette ombudsmanden, når der foreligger nyt herom.

...”

Jeg har noteret mig at arresthuset har fastsat regler for så vidt angår udlevering af cd-afspillere mv., og at direktoratet på grund af arresthusets begrænsninger i strømforsyningen ikke har fundet grundlag for kritik af at sådanne apparater ikke tillades udleveret. Jeg har ingen bemærkninger hertil. Jeg går dog ud fra at spørgsmålet vil blive overvejet på ny hvis elinstallationssystemet renoveres, jf. i øvrigt nedenfor.

Jeg har endvidere noteret mig at direktoratet har bedt arresthuset om at overveje fremover at udleje radioer der tillige kan afspille cd'er og kassettebånd og har bedt om underretning om resultatet af arresthusets overvejelser. Jeg beder direktoratet om at orientere mig herom.

Da institutionerne ifølge genstandsbekendtgørelsen "skal" udfærdige regler om udlevering af indsattes egne genstande, beder jeg direktoratet om en supplerende udtalelse i anledning af at arresthuset ikke har fundet behov for fastsættelse af sådanne regler (bortset fra vedrørende de enkelte forhold der er omtalt i husorden) fordi institutionen ikke oplever problemer i den henseende i det daglige.

Jeg bad under dette punkt endvidere arresthuset om at oplyse nærmere om de begrænsninger som arresthuset på grund af el-kapaciteten havde måttet indføre, og om direktoratets bemærkninger hertil.

Arresthuset har oplyst at arresthuset i de senere år i perioder meget ofte har haft episoder med overophedede og sprungne sikringer. Arresthusets elektriker har oplyst at dette skyldes en overbelastning af nettet, da flere celler er koblet på samme sikring. Overbelastning af nettet medfører risiko for ildløs hvis flere indsatte tilslutter flere ting til stikkontakterne samtidig, f.eks. når flere samtidig ønsker at lave kaffe eller varme vand til te. Arresthuset har ikke oplyst nærmere om de begrænsninger som arresthuset på grund af el-kapaciteten har måttet indføre.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse og har supplerende oplyst at direktoratet har anmodet arrestinspektøren ved Arresthuset i Haderslev om at fremsende en vurdering af hvad det vil koste at renovere arresthusets el-installationssystem. Direktoratet har (dog)

samtidigt meddelt arrestinspektøren at direktoratet ikke forventer at der i indeværende finansår vil kunne afsættes midler til en sådan reovering, men at direktoratet vil medtage en indstilling fra arrestinspektøren herom i forbindelse med prioriteringen af hvilke projekter der kan sættes i værk i 2003. (Vedrørende baggrunden for at et reoveringsprojekt ikke forventes iværksat i indeværende finansår har direktoratet henvist til det tidligere anførte om finansloven og kriminalforsorgens flerårsaftale mv.)

Jeg tager til efterretning at direktoratet har bedt arresthuset om at komme med en vurdering af prisen på reovering af el-installationssystemet med henblik på en eventuel senere bevilning til en sådan reovering. Jeg beder om til sin tid at modtage underretning om hvad der videre sker vedrørende dette forhold.

Da arresthuset ikke har besvaret min anmodning om oplysning om hvad det er for (yderligere) begrænsninger som arresthuset på grund af el-kapaciteten har måttet indføre med hensyn til udlevering af el-artikler til de indsatte, jf. den endelige rapport s. 49-50, beder jeg på ny arresthuset om at oplyse herom.

Ad punkt 6.15. Afhentning af mad

De to indsatte som jeg havde samtale med sammen, klagede over at der var indført en ordning hvorefter de indsatte selv skal hente deres mad i kælderens. De oplyste at de havde foreslået arrestforvareren en ordning hvorefter en indsat havde det som (en del af) sit arbejde at hente maden og således blev betalt herfor. De oplyste at arrestforvareren havde syntes at det var en god idé, men at han ikke ville ændre ordningen med selvfølgelig på det pågældende tidspunkt, fordi ordningen lige var indført. Arrestforvareren bekræftede at han over for de indsatte havde udtalt at han ikke ville ændre den indførte ordning lige efter at den var indført.

Idet arrestforvareren ifølge de indsattes oplysning ikke var imod indførelse af en ordning som foreslået af de indsatte, men blot ikke ville ændre ordningen med selvfølgelig i kælderens umiddelbart efter den var indført, og idet der på tidspunktet for afgivelse af min rapport var

gået nogen tid siden ordningen blev indført, bad jeg arresthuset om en udtalelse om hvorvidt arresthuset nu kunne imødekomme de indsattes ønske.

Arresthuset har oplyst at spørgsmålet har været drøftet med de indsatte som har tilkendegivet at der ikke har været problemer med ordningen vedrørende madudlevering siden den indsatte der var utilfreds med ordningens indførelse, blev løsladt. Arresthuset er indstillet på såfremt der fremsættes ønsker herom fra de indsatte, at drøfte og eventuelt indføre en anden ordning.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning og foretager mig ikke mere vedrørende spørgsmålet ud over at bemærke at jeg har noteret mig at arresthuset vil drøfte og eventuelt indføre en anden ordning såfremt de indsatte fremsætter ønske herom.

Ad punkt 6.16. Information af indsatte

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om resultatet af de overvejelser med hensyn til særskilt information om undervisning til isolerede og udlændinge som arresthusets under direktoratets inspektion havde oplyst at arresthuset – efter direktoratets forslag herom – ville foretage.

Arresthuset har henvist til sine bemærkningerne under pkt. 3.3. om undervisning og har supplerende oplyst at det er erfaringen at en direkte kontakt med den indsatte om undervisning fra personalet og læreren i et mindre arresthus som i Haderslev, hvor alle indsatte og ansatte taler med hinanden mange gange dagligt, er den bedste måde at sikre at de indsatte, hvis de ønsker det, eller personalet skønner der er et behov herfor, bliver tilbudt undervisning.

Direktoratet har henholdt sig til arresthusets udtalelse og har supplerende oplyst at arresthusets husorden er oversat til såvel engelsk som tysk.

Jeg tager til efterretning at direktoratets forslag i sin inspektionsrapport til arresthuset om særskilt skriftlig information om undervisning til isolerede og udlændinge ikke skal forstås sådan at der efter direktoratets opfattelse bør være en sådan særskilt information, men blot at det er en god idé. Direktoratets henvisning til at husordenen der indeholder generel information om mulighederne for undervisning, er oversat til hovedsprogene, forstår jeg sådan at der herved efter direktoratets opfattelse sker en tilstrækkelig skriftlig information af isolerede og udlændinge.

Idet det af arresthusets udtalelse under pkt. 3.3. bl.a. fremgår at alle indsatte, også isolerede og udlændinge, indenfor de første dage efter indsættelsen herudover, mundtligt bliver orienteret nærmere om deres muligheder for undervisning i arresthuset, og at arresthuset er særligt opmærksom på isolerede – og, går jeg ud fra, udenlandske – indsatte, foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg bad tillige arresthuset oplyse om arresthuset havde overvejet i husordenen at indføje de forhold vedrørende fleksibilitet i forbindelse med besøg som ikke fremgik af husordenen. Jeg henviste til direktoratets forslag herom. For så vidt angår gårdtur bemærkede jeg at jeg var bekendt med Direktoratet for Kriminalforsorgens skrivelse af 20. december 2000 til arresthusene hvorefter der skal være personale til stede under afvikling af gårdtur.

Jeg anmodede endvidere om direktoratets eventuelle bemærkninger til spørgsmålet om tilstrækkeligheden af informationen i husordenen.

Arresthuset har oplyst at det fortsat er arresthusets praksis at besøgende der kommer langvejs fra, normalt får udvidet besøgstiden, såvel på hverdage som i weekender. Dette aftales konkret ved bestilling af besøg da personalet i den forbindelse kan se i besøgsbogen hvilke besøg der i øvrigt er bestilt den pågældende dag, og om der på andre dage er bedre muligheder for lange besøg.

Arresthuset har videre anført at arresthuset er af den opfattelse og har den erfaring at lange udpenslinger i en husorden om de enkelte forhold gør det noget vanskeligt for mange indsatte

at forstå emnet. Arresthuset har videre henvist til at husordenen ikke udsendes til de pårørende/bekendte der bestiller besøg. Arresthuset vil i stedet uddybe reglerne på besøgsanmodningsblanketten som den indsatte sender til den han/hun ønsker besøg af. En ændret besøgsanmodning skulle drøftes på et personalemøde den 5. marts 2002 og forventedes indført umiddelbart derefter.

Direktoratet har anført følgende:

”...

Det er direktoratets opfattelse, at oplysningerne om fleksibilitet i forbindelse med besøg hensigtsmæssigt kan indføres på besøgsanmodningsblanketten. I den forbindelse kunne der i husordenen indføres en henvisning til besøgsanmodningsblanketten for så vidt angår særlige regler i forhold til besøgende, der kommer langvejs fra, og i forhold til besøg uden for de fastsatte tidspunkter. Direktoratet har orienteret arresthuset om direktoratets opfattelse.

Vedrørende tilstrækkeligheden af informationen i husordenen har direktoratet anmodet arresthuset om at ændre i punktet vedrørende telefon, således at teksten bliver i overensstemmelse med straffuldbyrdslovens § 57. Der henvises til pkt. 6.6. De indsattes kontakt med omverdenen, herunder besøg og telefonsamtaler. ... Direktoratet har desuden anmodet arresthuset om at udbygge punktet i husordenen vedrørende medindflydelse, således at kravene i § 8 i talsmandsbekendtgørelsen kan anses for at være opfyldt. Der henvises til pkt. 6.7. Talsmandsordning. ...

...”

Jeg er enig i at det er hensigtsmæssigt at indføre oplysninger om fleksibilitet i forbindelse med besøg i besøgsanmodningsblanketten og henvise hertil i husordenen således at såvel de besøgende som de indsatte orienteres herom. Jeg går ud fra at arresthuset vil følge direktoratets anbefaling, og jeg beder arresthuset om at sende mig en kopi af besøgsblanketten og husordenen når de er ændret i overensstemmelse hermed.

Jeg har under punkterne 6.6. og 6.7. taget til efterretning at direktoratet har anmodet arresthuset om henholdsvis at ændre punktet i husordenen om afsoneres adgang til at telefonere og at udbygge punktet om talsmandsordningen, og jeg har dér anmodet om underretning når denne ændring og udbygning er sket.

Ad punkt 6.17. Kompetenceforhold

Jeg anmodede arresthuset om at oplyse om arresthuset, som anbefalet af direktoratet i direktoratets rapport, havde drøftet og nedskrevet kompetencefordelingen i arresthuset. I bekræftende fald bad jeg om en kopi af det nedskrevne.

Arresthuset har vedlagt "Kompetenceregler for Arresthuset i Haderslev i medfør af Straffuldbyrddelsesloven" der er udfærdiget den 18. december 2001. Direktoratet har meddelt at direktoratet ingen bemærkninger har i den anledning.

Jeg tager til efterretning at der er udfærdiget kompetenceregler. Jeg har noteret mig at det heri udtrykkeligt er angivet at bl.a. sager der giver anledning til særlig tvivl, f.eks. med hensyn til regel anvendelse, bevisvurdering eller afgørelsens hensigtsmæssighed, skal forelægges for arrestinspektøren eller den der fungerer i hans sted, inden der træffes afgørelse.

Ad punkt 8. Opfølgning

Jeg beder om at arresthuset sender de oplysninger mv. som jeg har bedt om, tilbage gennem Direktoratet for Kriminalforsorgen så direktoratet kan komme med bemærkninger hertil.

Ad punkt 9. Underretning

Denne rapport sendes til arresthuset, Politimesteren i Haderslev, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Folketingets Retsudvalg og de indsatte i arresthuset.

Inspektionschef
Lennart Frandsen

